

plan: Verkennend natuurwaardenonderzoek voor:
Heerlenseweg 48 te Schaesberg

opdrachtgever: Gemeente Landgraaf

datum: 17 mei 2022

projectnummer: NL LA-22.04.01

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Heerlenseweg 48 te Schaesberg

Verkennd natuurwaardenonderzoek

projectnummer: NL LA-22.04.01

***bureau* VERBEEK**

landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

lid van Netwerk Groene Bureaus

ir. M.A. Blaas
projectleider
adviseur ecologie

drs. G.M.T. Peeters
bioloog

Maastricht, 17 mei 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Opzet van de rapportage	4
1.3 Beschrijving van de voorgenomen ingreep	5
1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied	5
2 Methode	7
3 Natuurwaarden	8
3.1 Flora	8
3.2 Fauna	8
3.3 Conclusies op basis van veld- en literatuuronderzoek	12
4 Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming	13
4.1 Zoogdieren - vleermuizen	13
4.2 Zoogdieren – Eekhoorn & Steenmarter	13
4.3 Vogels zonder jaarrond beschermd nest	14
5 Maatregelen, vervolgtraject en conclusie	15
5.1 Maatregelen en vervolgtraject	15
5.2 Afweging realiseerbaarheid voorgenomen ingreep	15
Literatuurlijst	16
Bijlage 1: Wet natuurbescherming	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding

Gemeente Landgraaf is voornemens een nieuwe ontwikkeling toe te staan op het terrein van de voormalige muziekschool aan de Heerlenseweg 48. De voormalige muziekschool is jaren geleden al gesloopt, zodat de natuur tot op heden vrij spel heeft. Om die reden heeft bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp in opdracht van gemeente Landgraaf een verkennd natuurwaardenonderzoek uitgevoerd. Voorliggende rapportage is hiervan het resultaat. Het onderzoeksgebied is afgebeeld in figuur 1.



Figuur 1: Het onderzoeksgebied (rood omlijnd) gelegen aan de kruising Heerlenseweg-Streperplein (bron kaart: limburg.nl).

Doelstelling

Voorliggend onderzoeksrapport heeft tot doel invulling te geven aan de vanuit wetgeving gestelde verplichting onderzoek te verrichten naar de mogelijke effecten van de voorgestane ingreep op beschermde natuurwaarden. Op basis van een globale effectbeoordeling wordt ook nagegaan in hoeverre de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1) en dan specifiek H3 'Soorten' de voorgenoemen ingreep in de weg staat. Tevens worden algemene aanbevelingen gedaan voor de uitvoering van de werkzaamheden conform de geldende kaders vanuit natuurbescherming.

1.2 Opzet van de rapportage

In de navolgende paragrafen wordt allereerst ingegaan op de voorgenomen ingreep en op de huidige verschijningsvorm van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 2 "Methode" beschrijft de ten behoeve van dit onderzoek aangewende onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 3 "Natuurwaarden" worden de bevindingen uit de diverse onderzoeken weergegeven. Hoofdstuk 4 "Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming" beschrijft de te verwachten effecten van de

voorgenomen ingreep op de (mogelijk) in het onderzoeksgebied aanwezige beschermde natuurwaarden. In hoofdstuk 5 “Maatregelen, vervolgtraject en conclusie” zijn de geconstateerde effecten vertaald in te nemen maatregelen en zo nodig een te doorlopen vervolgtraject. Dit hoofdstuk sluit af met de constatering of de voorgenomen ingreep opweegt tegen de aanwezige natuurwaarden en de te doorlopen procedure om de ingreep mogelijk te maken.

1.3 Beschrijving van de voorgenomen ingreep

Er zijn plannen voor de herontwikkeling van het terrein van de voormalige muziekschool. De inhoud van deze plannen is verder niet bekend bij bureau VERBEEK.

1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied wordt gevormd door locatie Heerlenseweg 48 te Schaesberg, in de gemeente Landgraaf. Een luchtfoto met de ligging van het onderzoeksgebied is hieronder afgebeeld. Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van circa 0,25 ha.



Figuur 2: Luchtfoto van het onderzoeksgebied, rood omlijnd. (bron luchtfoto: limburg.nl)

De RD-coördinaten van het zwaartepunt van het onderzoeksgebied zijn $X = 199,070$ en $Y = 323,420$. Het onderzoeksgebied ligt daarmee in de uiterst westelijke helft van kilometerhok 199-323.

Het onderzoeksgebied wordt gevormd door een reeds jaren braakliggend en intussen geheel met bosschages en wat ruigte overgroeid terrein. De bosschages bestaan grotendeels uit struiken en jonge boomopslag, maar daarnaast twee hoger opgaande lindebomen (zie figuren 3 – 6). Bebouwing of open water is in het onderzoeksgebied niet aanwezig.

Het onderzoeksgebied is gelegen binnen de bebouwing van Schaesberg. Aan de zuidzijde wordt het gebied begrensd door de Heerlenseweg, aan de oostzijde door het Steperplein, aan de

noordzijde door het pand van een glashandel- en schildersbedrijf, en aan de westzijde door de tuinen van enkele woningen aan de Van Lommessenweg.



Figuur 3: Het onderzoeksgebied, vanaf de Heerlenseweg in noordoostelijke richting gezien.



Figuur 4: Het onderzoeksgebied, vanaf het Streperplein in westelijke richting gezien.



Figuur 5: Impressie van het onderzoeksgebied, met jonge opslag van bomen, struiken en wat ruigte.



Figuur 6: Impressie van het onderzoeksgebied, met één van de twee hoger opgaande Lindes.

2 Methode

In het kader van dit verkennend natuurwaardenonderzoek heeft een bureaustudie plaatsgevonden waarbij gekeken is naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten flora en fauna in het onderzoeksgebied. Hiertoe zijn de waarnemingsgegevens in de NDFF (periode 1 januari 2012 - heden) en waar nodig overige beschikbare verspreidingsgegevens van flora en fauna (natuurgegevenswebsite van de Provincie Limburg, andere via internet vrij toegankelijke verspreidingsgegevens en eventueel verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen) geraadpleegd om na te gaan welke beschermde planten- en diersoorten voorkomen in de omgeving van de onderzoeklocatie. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in de literatuurlijst.

Naast de bureaustudie is op 21 april 2022 een veldbezoek gebracht aan het onderzoeksgebied. Hierbij is bijzondere aandacht besteed aan de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten (met uitzondering van de soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud) en de geschiktheid van het terrein voor deze soorten.

Op basis van in het onderzoeksgebied aanwezige terreinkenmerken en de ecologie van de soorten is tenslotte een inschatting gemaakt welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten momenteel duurzaam in het plangebied voor kunnen komen.

3 Natuurwaarden

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden in het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van 10 soortgroepen beschikbaar. Deze soortgroepen zijn vaatplanten, mossen, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelde dieren. In de teksten wordt conform de Wet natuurbescherming onderscheid gemaakt in beschermde (artikel 3.10: Andere soorten) en streng beschermde (artikelen 3.1 en 3.5: respectievelijk Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) soorten. Een beknopte uitleg van de Wet natuurbescherming is opgenomen in bijlage 1.

3.1 Flora

3.1.1 Vaatplanten

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF is in het uurhok (5x5 km) waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012-2022 één wettelijk beschermde plantensoort waargenomen, namelijk de Grote leeuwenklauw (1 waarneming). De betreffende waarneming heeft geen betrekking op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Bij de provinciale vegetatiekartering in 2008 (recentere gegevens zijn niet voorhanden) zijn in het betreffende kilometerhok evenmin wettelijk beschermde plantensoorten aangetroffen.

Door het ontbreken van geschikte standplaatsen is de Grote leeuwenklauw niet in het onderzoeksgebied te verwachten. De aanwezigheid van andere wettelijk beschermde plantensoorten kan op grond van hun verspreiding en ecologie eveneens uitgesloten worden geacht.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde plantensoorten voor.

3.1.2 Mossen

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF zijn in de periode 2012-2022 geen wettelijk beschermde mos-soorten waargenomen in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Op grond van hun ecologie en verspreiding kan de aanwezigheid van wettelijk beschermde mos-soorten in het onderzoeksgebied uitgesloten worden geacht.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde mos-soorten voor.

3.2 Fauna

3.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012-2022 vier vleermuissoorten (alle vleermuissoorten zijn streng beschermd) waargenomen. Dit betreft de volgende soorten: Gewone dwergvleermuis (583 waarnemingen), Laatvlieger (3), Rosse vleermuis (6) en Ruige dwergvleermuis (13). Geen van de

beschikbare waarnemingen heeft betrekking op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen.

Door de aanwezigheid van bomen en bosschages en door de nabijheid van bebouwing lijkt het onderzoeksgebied geschikt als (onderdeel van het) leefgebied voor één of enkele **vleermuissoorten**. Hierbij valt naar verwachting slechts te rekenen met een functionaliteit als foerageergebied voor in de omgeving huizende vleermuizen. Voor vleermuizen geschikte holle bomen of bebouwing zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig, zodat de aanwezigheid van dagverblijfplaatsen voor vleermuizen kan worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied kan de aanwezigheid van één of enkele vleermuissoorten niet met zekerheid worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF is in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012-2022, naast een groot aantal algemene soorten waarvoor in Limburg een provinciale vrijstelling bestaat, de aanwezigheid van vijf wettelijk beschermde zoogdiersoorten vastgesteld. Dit betreft de volgende soorten: Bever (4 waarnemingen; streng beschermd), Das (73; beschermd), Eekhoorn (1431; beschermd, maar met gedeeltelijke provinciale vrijstelling), Steenmarter (102; beschermd, maar met gedeeltelijke provinciale vrijstelling) en Wild zwijn (2; beschermd). Eén soort is ook waargenomen binnen het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk de Eekhoorn (9 waarnemingen). Geen van deze waarnemingen heeft betrekking op het onderzoeksgebied; wel is de soort éénmaal waargenomen in een nabijgelegen tuin.

Door de aanwezigheid van bomen en bosschages lijkt het onderzoeksgebied geschikt als (onderdeel van het) leefgebied van de **Eekhoorn**, en de aanwezigheid van deze soort kan derhalve niet met zekerheid worden uitgesloten. Ofschoon er geen waarnemingen uit het betreffende kilometerhok voorhanden zijn, kan ook de aanwezigheid van de **Steenmarter** niet met zekerheid worden uitgesloten; in dit geval valt slechts te rekenen met een (naar verwachting beperkte) functionaliteit als foerageergebied voor in de omgeving huizende dieren. Bever, Das en Wild zijn door het ontbreken van geschikt leefgebied en door de ligging binnen de bebouwing van Schaesberg niet in het onderzoeksgebied te verwachten. De aanwezigheid van andere wettelijk beschermde zoogdiersoorten kan op grond van hun ecologie en verspreiding eveneens worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied kan de aanwezigheid van Eekhoorn en Steenmarter niet met zekerheid worden uitgesloten. Andere wettelijk beschermde grondgebonden zoogdiersoorten komen in het onderzoeksgebied niet voor.

3.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied zeven vogelsoorten waargenomen (alle inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd). Dit betreft de volgende soorten: Ekster, Huismus, Koolmees, Pimpelmees, Tjiftjaf, Winterkoning en Zwartkop. Nesten van de Huismus zijn jaarrond beschermd. Het betreft alle in Nederland en Limburg algemeen voorkomende soorten. Met uitzondering van de Huismus is voor alle soorten geschikt broedbiotoop aanwezig in het onderzoeksgebied en er kan worden aangenomen dat ze in of rond het onderzoeksgebied tot broeden komen. De waargenomen Huismussen betreffen vogels die broeden in nabijgelegen bebouwing.

Tijdens het provinciaal broedvogelonderzoek in de jaren 2015 en 2021 zijn 26 broedvogelsoorten aangetroffen in het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Soorten met jaarrond beschermde nesten zijn daarbij niet aangetroffen. Ten aanzien van soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen zijn volgens gegevens op www.vogelatlas.nl in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2013–2015 dertien broedvogelsoorten aangetroffen, namelijk Boerenzwaluw, Boomvalk, Bosuil, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Huiszwaluw, Oehoe, Roek, Slechtvalk, Steenuil en Torenvalk. In de NDFF zijn uitsluitend van Bosuil en Huismus territorium-indicerende waarnemingen aanwezig voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen; geen van deze waarnemingen heeft betrekking op het onderzoeksgebied.

Het plangebied vormt een geschikt broedgebied voor diverse vogelsoorten, met name diverse algemene tuin- en parkvogels. Ten aanzien van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten kan worden gesteld dat de aanwezigheid van (nesten van) Boomvalk, Bosuil, Havik, Roek, Slechtvalk en Torenvalk tijdens het veldbezoek met zekerheid kon worden uitgesloten. Voor Boerenzwaluw, Gierzwaluw, Huismus, Huiszwaluw of Steenuil geschikte gebouwen zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig. Voor de Oehoe geschikte hollen of holten zijn dan evenmin, terwijl er geen sprake is van een geschikt leefgebied voor de Grote gele kwikstaart. De aanwezigheid van andere broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten kan op grond van hun verspreiding en ecologie eveneens worden uitgesloten.

Conclusie:

Het onderzoeksgebied vormt een geschikt broedgebied voor diverse algemene vogelsoorten. Jaarrond beschermde vogelnesten zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig.

3.2.3 Amfibieën, reptielen, vissen

Amfibieën

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF is in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012–2022, naast een aantal algemene soorten waarvoor in Limburg een provinciale vrijstelling bestaat, de aanwezigheid van drie wettelijk beschermde amfibieënsoorten vastgesteld. Dit betreft de volgende soorten: Alpenwatersalamander (53 waarnemingen; beschermd), Rugstreeppad (31; streng beschermd) en Vroedmeesterpad (2; streng beschermd). Van twee soorten zijn ook waarnemingen beschikbaar die betrekking hebben op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Alpenwatersalamander (2 waarnemingen) en Rugstreeppad (1). Door het ontbreken van vochtige of natte biotopen zijn deze soorten niet in het onderzoeksgebied te verwachten. De aanwezigheid van andere wettelijk beschermde amfibieënsoorten kan op grond van hun verspreiding en ecologie eveneens worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde amfibieënsoorten voor.

Reptielen

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF is in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012–2022 de aanwezigheid van drie wettelijk beschermde reptielensoorten vastgesteld, namelijk Hazelworm (55; beschermd, maar met gedeeltelijke provinciale vrijstelling), Levendbarende hagedis (13; beschermd, maar met gedeeltelijke provinciale vrijstelling) en Zandhagedis (2; streng beschermd). Uitsluitend van de Hazelworm zijn een aantal (11) waarnemingen beschikbaar die betrekking hebben op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen; alle waarnemingen zijn verricht langs de spoorlijn Heerlen-Kerkrade.

Ofschoon het onderzoeksgebied door de aanwezigheid van bosschages en de wat ruigte geschikt lijkt als onderdeel van het leefgebied voor de Hazelworm, is de soort door de beperkte oppervlakte van het gebied en de geïsoleerde ligging ten opzichte van bekend leefgebied elders niet in het onderzoeksgebied te verwachten. Om dezelfde reden kan de aanwezigheid van de Levendbarende hagedis worden uitgesloten. De aanwezigheid van de Zandhagedis en van eventueel andere wettelijk beschermde reptielensoorten kan op grond van hun verspreiding en ecologie eveneens worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde reptielensoorten voor.

Vissen

Door het ontbreken van open water komen in het onderzoeksgebied geen vissen voor.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde vissoorten voor.

3.2.4 Dagvlinders, Libellen en overige ongewervelde diersoorten

Dagvlinders

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF is in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012-2022 de aanwezigheid van drie wettelijk beschermde dagvlindersoorten vastgesteld, namelijk Grote vos (5 waarnemingen), Grote weerschijnvlinder (4) en Iepenpage (83). Geen van de beschikbare waarnemingen heeft betrekking op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Door het ontbreken van geschikt leefgebied zijn Grote vos en Grote weerschijnvlinder niet in het onderzoeksgebied te verwachten; de Iepenpage is dat door het ontbreken van geschikte waardbomen (iepen) evenmin. De aanwezigheid van andere wettelijk beschermde dagvlindersoorten kan op grond van hun ecologie en verspreiding eveneens worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde dagvlindersoorten voor.

Libellen

Volgens waarnemingsgegevens in de NDFF zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012-2022 geen wettelijk beschermde libellensoorten waargenomen. Door het ontbreken van vochtige en natte biotopen vormt het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied voor libellen. Wettelijk beschermde libellensoorten zijn derhalve niet in het onderzoeksgebied te verwachten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde libellensoorten voor.

Overige ongewervelden

Van de 'overige soortgroepen' (haften, nachtvlinders, kevers, kreeftachtigen, weekdieren) zijn volgens waarnemingsgegevens in de NDFF in de periode 2012-2022 twee wettelijk beschermde soorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Teunisbloempijlstaart (9 waarnemingen; streng beschermd) en Vliegend hert (8; beschermd). Geen van de beschikbare waarnemingen heeft betrekking op het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Door het ontbreken van geschikt leefgebied zijn Teunisbloempijlstaart en Vliegend hert niet in het onderzoeksgebied te verwachten. De

aanwezigheid van andere wettelijk beschermde vertegenwoordigers van deze ‘overige soortgroepen’ in het onderzoeksgebied kan op grond van hun ecologie en verspreiding eveneens worden uitgesloten.

Conclusie:

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde vertegenwoordigers van de 'overige soortgroepen' voor.

3.3 Conclusies op basis van veld- en literatuuronderzoek

Aan de hand van de resultaten van het veldbezoek en de gegevens uit de geraadpleegde literatuur is een aantal conclusies getrokken aangaande het voorkomen van beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied.

1. Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied geen bijzondere natuurwaarden aangetroffen
2. Ten aanzien van wettelijk beschermde flora en fauna moet in het onderzoeksgebied worden gerekend met de aanwezigheid van een aantal algemene broedvogelsoorten. Daarnaast kan de aanwezigheid in het onderzoeksgebied van één of enkele vleermuissoorten, Eekhoorn en Steenmarter niet met zekerheid worden uitgesloten.
3. Wettelijk beschermde soorten vaatplanten, mossen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en ‘overige ongewervelden’ komen in het onderzoeksgebied niet voor.

De effecten van de voorgenomen ingreep op de (*mogelijk*) aanwezige (streng) beschermde diersoorten is nader besproken in hoofdstuk 4. Voor de overige soorten geldt slechts de algemene zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1).

4 Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet natuurbescherming

Op basis van de conclusies uit hoofdstuk 3 kan worden gesteld, dat bij de voorgenomen ingreep slechts rekening gehouden dient te worden met de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten uit de soortgroepen zoogdieren en broedvogels zonder jaarrond beschermd nest. Voor deze soortgroepen is in dit hoofdstuk op globale wijze beschreven of de voorgenomen ingreep leidt tot overtreding van verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming.

4.1 Zoogdieren - vleermuizen

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vleermuizen (streng beschermd) opzettelijk te verstoren (door het verwijderen van de geleiding op de vliegroute), te doden (door het slopen van bijvoorbeeld bebouwing met bewoonde vaste verblijfplaatsen) of de verblijfplaats te vernielen of te beschadigen (door het rooien van holtebomen, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in essentiële delen van het leefgebied).

Vaste verblijfplaatsen

Door het ontbreken van bebouwing en holtebomen in het onderzoeksgebied hoeft geen rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

Foerageergebied en migratieroutes

Het onderzoeksgebied vormt mogelijk een bescheiden onderdeel van het foerageergebied van in de omgeving verblijvende vleermuizen. Ook speelt de opgaande beplanting mogelijk een rol in de geleiding van vleermuizen onderweg tussen verblijfplaats en foerageergebied. De omvang van de groengebieden in de nabije omgeving is echter dermate robuust en de aanwezigheid van bebouwing rondom het onderzoeksgebied is zodanig aaneengesloten dat geen sprake is van de aanwezigheid van essentiële migratieroutes of foerageergebied. Van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding op de in de omgeving aanwezige vleermuispopulatie is zodoende geen sprake bij herontwikkeling van het onderzoeksgebied.

Conclusie: De voorgenomen herontwikkeling van het gebied leidt niet tot negatieve effecten op het voorkomen van vleermuizen.

4.2 Zoogdieren – Eekhoorn & Steenmarter

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om Eekhoorns en Steenmarters (beschermd) opzettelijk te doden of te vangen of vaste voortplanting- en rustplaatsen van de soort te vernielen of te beschadigen (door het slopen van het gebouw, of het ondermijnen van de functionaliteit van een verblijfplaats door in te grijpen in essentiële delen van het leefgebied).

Conform de provinciale omgevingsverordening bestaat voor Eekhoorn en Steenmarter met betrekking tot het vangen van exemplaren en het vernielen of beschadigen van rust- en voortplantingsplaatsen een vrijstelling. Deze vrijstelling geldt voor Eekhoorn 1 maart tot en met 30 april en van 1 juli tot en met 30 november en voor Steenmarter van 15 augustus tot en met februari.

Het onderzoeksgebied vormt mogelijk onderdeel van het leefgebied van Eekhoorns en Steenmarters. Van essentieel leefgebied is echter geen sprake, gezien de omliggende robuuste groengebieden. Nest- en schuilplekken zijn niet waargenomen, maar kunnen voor Eekhoorn niet worden uitgesloten. De voorgenomen herontwikkeling van het terrein leidt daarom mogelijk voor

Eekhoorn tot negatieve effecten. Door gebruik te maken van de vrijstellingsperiodes voor beide soorten kan worden voldaan aan de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming.

Conclusie: Voor Eekhoorn en Steenmarter dient gebruik gemaakt te worden van de provinciale vrijstellingsperiode bij herontwikkeling van het terrein.

4.3 Vogels zonder jaarrond beschermd nest

Op grond van de Wet natuurbescherming is het verboden om vogels (alle inheemse soorten streng beschermd) opzettelijk te doden of te vangen (door het rooien van een nestboom in het broedseizoen), nesten of eieren te vernielen of te beschadigen (door het rooien van de betreffende boom, of het ondermijnen van de functionaliteit van de nesten door het broeden te verstoren met werkzaamheden in de directe omgeving), of vogels opzettelijk te verstoren (door een ingreep te doen die het leefgebied verstoort, aantast of ongeschikt maakt). Dit laatste geldt overigens niet, indien de gunstige staat van instandhouding van de populatie er niet onder te lijden heeft.

Veruit de meeste vogelsoorten bouwen jaarlijks een nieuw nest. Daarom is van verstoring of vernieling alleen sprake gedurende het broedseizoen, als het nest daadwerkelijk in gebruik is. Het rooien van de bomen en het slopen van het pand zal, gezien de beperkte functionaliteit als nestlocatie, geen negatieve effecten opleveren voor de gunstige staat van instandhouding van de vogelstand ter plekke, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen.

Conclusie: Door rekening te houden met het broedseizoen kan overtreding van verboden uit de Wet natuurbescherming worden voorkomen.

5 Maatregelen, vervolgtraject en conclusie

Voor een aantal in hoofdstuk 4 behandelde soorten en soortgroepen zijn maatregelen nodig om te kunnen voldoen aan de algemene zorgplicht uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 1). De omvang van de te nemen maatregelen en het ermee samenhangende vervolgtraject zijn van belang bij de afweging van de keuze voor natuurbehoud of uitvoering voorgenomen ingreep. In onderstaande paragrafen zijn allereerst de te nemen maatregelen per soortgroep voorgesteld. Vervolgens is toegelicht hoe het vervolgtraject eruitziet. Als laatste is de voorgenomen ingreep afgezet tegen de complexiteit van het vervolgtraject en zijn conclusies getrokken ten aanzien van de haalbaarheid en de realiteit van de voorgenomen ingreep als het gaat om de te beschermen natuurwaarden in het onderzoeksgebied.

5.1 Maatregelen en vervolgtraject

Zoogdieren – Eekhoorn en Steenmarter

- Bij de herontwikkeling van het terrein dient met beide soorten rekening gehouden te worden.
- Opschoningswerkzaamheden (met inbegrip van rooien) dienen bij voorkeur uitgevoerd te worden in de periode 15 augustus tot en met 30 november. Dit betreft de overlap in de provinciale vrijstellingsperiode voor beide soorten.
- Kunnen de werkzaamheden niet in deze periode worden uitgevoerd, dan is een ecologische schouw voorafgaande aan de werkzaamheden noodzakelijk. Worden alsnog verblijfplaatsen aangetroffen, dan dient ofwel gewacht te worden tot in de vrijstellingsperiode ofwel dient een ontheffing Wet natuurbescherming aan te worden gevraagd (met 20 weken doorlooptijd).

Vogels zonder jaarrond beschermde nesten

- De opschoonwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden, globaal dus buiten de periode tussen 15 maart en 15 juli.
- Afhankelijk van het weer kunnen in het vroege voorjaar en de zomer al of nog vogelsoorten tot broeden komen. In deze periode is het wenselijk om uiterlijk twee weken voor de werkzaamheden een ecologische schouw uit te voeren naar de aanwezigheid van broedgevallen. Worden broedgevallen aangetroffen, dan dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de jongen zijn uitgevlogen.

5.2 Afweging realiseerbaarheid voorgenomen ingreep

Op basis van de maatregelen en vervolgstappen uit voorgaande paragraaf mag geconcludeerd worden dat vanuit het oogpunt van soortbescherming uit de Wet natuurbescherming met beperkte maatregelen kan worden voldaan aan de zorgplicht. De soortbescherming staat een herontwikkeling van het terrein niet in de weg.

Literatuurlijst

Gedeputeerde Staten van Limburg, 2017. Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg. Provinciaal Blad nr. 5634.

Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. Tweede sterk herziene druk. KNNV Uitgeverij, Zeist.

www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten en broedvogels; laatst geraadpleegd 12 mei 2022)

www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul (verspreidingsgegevens flora en fauna; laatst geraadpleegd 12 mei 2022)

www.vogelatlas.nl (verspreidingsgegevens broedvogels met jaarrond beschermde nesten op uurhok basis; laatst geraadpleegd 12 mei 2022)

Bijlage 1: Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet vervangen. Daarmee is een integraal en vereenvoudigd wettelijk kader voor het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van bestanddelen daarvan gevormd, mede ter uitvoering van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving.

De Wet natuurbescherming is gericht op:

- Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden van de biologische diversiteit
- Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies.

B1.1 De algemene zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Hiertoe is in de wet een algemene zorgplicht opgenomen (artikel 1.11). Deze zorgplicht houdt in dat handelingen die nadelig zijn, of waarvan eenieder redelijkerwijs kan vermoeden dat ze nadelig zijn, achterwege blijven, dan wel maatregelen worden getroffen om die gevolgen te voorkomen en voor zover dat niet mogelijk is die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

B1.2 Bescherming Natura2000-gebieden

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura2000-gebieden, de aanwijzing en begrenzing daarvan. Een aanwijzingsbesluit omvat in elk geval de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden voor vogelsoorten voor zover nodig ter uitvoering van de Europese Vogelrichtlijn en/of de natuurlijke habitats van soorten voor zover nodig ter uitvoering van de Europese Habitatrichtlijn. Gedeputeerde Staten stellen voor het betreffende gebied een beheerplan op waarin, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de nodige instandhoudingsmaatregelen en de beoogde resultaten staan geformuleerd.

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van de soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Dit geldt zowel voor initiatieven binnen de begrenzing van een Natura2000-gebied als voor initiatieven buiten een Natura2000-gebied maar met een externe werking in dat Natura2000-gebied.

Ten behoeve van de vergunningverlening dient initiatiefnemer een passende beoordeling uit te voeren van de gevolgen van het initiatief voor het Natura2000-gebied. Vergunning wordt slechts verleend indien de zekerheid is verkregen dat het initiatief de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

Indien de vereiste zekerheid niet kan worden verkregen, dan kan vergunning worden verleend indien voldaan wordt aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er zijn geen alternatieven;
 2. Het initiatief is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
 3. De nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura2000 bewaard blijft.
- Voor prioritaire habitattypen geldt in afwijking van punt 2 dat een project nodig is vanwege:
4. Argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, of
 5. Andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

B1.3 Soortbescherming - soorten Europese Vogelrichtlijn

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de Vogelrichtlijn van toepassing is streng beschermd. In de voorliggende rapportage zijn de betreffende soorten aangeduid als zijnde *streng beschermd*.

Het is verboden:

- opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- eieren van vogels te rapen of onder zich te hebben;
- vogels opzettelijk te storen;
- Het voorgaande verbod is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Gedeputeerde staten is bevoegd ontheffing te verlenen van de hiervoor benoemde verboden ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Daarbij dient voldaan te zijn aan de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig
 - a. In het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid;
 - b. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - c. Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren;
 - d. Ter bescherming van flora en fauna;
 - e. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - f. Om te vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.
3. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

B1.4 Soortbescherming - soorten Europese Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het verdrag betrekking heeft. De in deze richtlijnen benoemde soorten uit deze categorie zijn in deze rapportage aangeduid als zijnde *streng beschermd*.

Nota bene: Een deel van de vogelsoorten valt als gevolg van de Europese richtlijnen en verdragen zowel onder de bescherming van artikel 3.1 als artikel 3.5 uit de Wet natuurbescherming.

Het is verboden

- In het wild levende dieren van soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- Dieren opzettelijk te verstoren;
- Eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- De voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
- De soorten als bedoeld in het voorgaande punt en het eerste punt onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij de bedoelde planten en dieren aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Gedeputeerde staten is bevoegd ontheffing te verlenen van de hiervoor benoemde verboden ten aanzien van planten en dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren. Daarbij dient voldaan te zijn aan de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig
 - a. In het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - b. Ter voorkoming van ernstige schade aan vooral gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - c. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
 - d. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - e. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soorten te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

B1.5 Soortbescherming - andere soorten

Naast de soorten die beschermd zijn op grond van de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrichtlijn is op nationaal niveau een aanvullende lijst vastgesteld van diersoorten en plantensoorten die eveneens beschermd zijn op basis van de Wet natuurbescherming. In de voorliggende rapportage zijn de betreffende soorten aangeduid als zijnde *beschermd*.

In analogie van het beschermingsregime voor soorten uit de Europese Habitatrichtlijn is het verboden om:

- De betreffende diersoorten opzettelijk te doden of te vangen;
- Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de betreffende diersoorten te beschadigen of te vernielen, of
- De betreffende plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De eerste twee punten zijn niet van toepassing op Bosmuis, Huisspitsmuis en Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen bevinden of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

In aanvulling op de ontheffingsgronden voor soorten uit de Habitatrichtlijn is Gedeputeerde staten voor de onder dit beschermingsregime vallende diersoorten en plantensoorten bevoegd om tevens op grond van onderstaande redenen ontheffing te verlenen:

- f. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- g. Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- h. Ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- i. Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- j. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- k. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer
- l. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of,
- m. In het algemeen belang.

B1.6 Provinciale regelgeving - soortbescherming

In verband met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming per 1 januari 2017 heeft de provincie Limburg een wijziging doorgevoerd in de Omgevingsverordening Limburg 2014. Hierin zijn enerzijds de wijzigingen in de verwijzingen naar beschermingsniveaus en wetartikelen geregeld.

Anderzijds maakt de provincie gebruik van haar bevoegdheid om op basis van artikel 3.10 lid 2 van de Wet natuurbescherming voor het grondgebied van deze provincie een vrijstelling te verlenen van verboden uit artikel 3.10. Het betreft de verboden uit artikel 3.10 lid 1 over het vangen van door de provincie aangewezen soorten en het vernielen of opzettelijk beschadigen van hun vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen.

Het vangen is slechts toegestaan wanneer het niet redelijkerwijs mogelijk is om de dieren te verdrijven van de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden. Dit vangen dient plaats te vinden met de in de omgevingsverordening voorgeschreven middelen.

De hier genoemde vrijstelling is slechts van toepassing op de belangen f, j, k en l uit voorgaande paragraaf B1.5.

